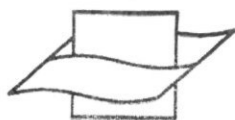

DE PROBLEMATIEK VAN DE CANADISE ZIEHONDENJACHT

W. M. A. DE SMET

15429

Vlaams Instituut voor de Zee
Flanders Marine Institute

Instituut voor Zeewetenschappelijk onderzoek
Institute for Marine Scientific Research
Prinses Elisabethlaan 69
8401 Bredene - Belgium - Tel. 059 / 80 37 15

Overduk van een artikel in "MARSWIN", Mededelingsblad van de Vlaamse Vereniging voor de Bestudering van de Zeezoogdieren, 2de jaargang, nummer 3, blz. 66-88.

W.M.A. DE SMET

Voorafgaande nota

Het hier volgende artikel werd opgesteld in januari 1980 op speciale aanvraag van een Nederlands tijdschrift, dat zich vooral richt tot biologen in Nederland en Vlaanderen. De Vlaamse redakteur (een bekende natuurbeschermers) verklaarde, nadat hij het manuscript gelezen had, dat hij het zeer belangrijk vond en dat het hem eindelijk eens een duidelijke kijk op die zaak gegeven had, en dat het beslist zou gepubliceerd worden. De Nederlandse beoordeler verklaarde na lektuur: "zeker opnemen" (bewijs daarvan bij mij aanwezig). Niettemin is het artikel nooit verschenen omdat iemand in de redaktieraad zijn veto stelde.

Zo ziet men meteen hoe het er aan toe gaat: het publiek en vooral de biologen mogen alleen de informatie vernemen waarmee de sensatiepers en een aantal organisaties uitpakken. Een zelfde toestand heb ik ook beleefd met een Duits tijdschrift dat me een artikel terzake had gevraagd.

Men gelieve te noteren dat de tekst reeds meer dan een jaar oud is, en dat hij in feite geschreven is voor een publiek, dat hoofdzakelijk uit biologen bestaat.

Er werden thans slechts een aantal kleine wijzigingen in aangebracht, o.a. om hem in overeenstemming te brengen met een beslissing van de algemene vergadering van de Vlaamse Vereniging voor de Bestudering van de Zeezoogdieren op 13 maart 1981, maar er werd wel een nabeschouwing aan toegevoegd.

W.M.A.D.S.

Voorwoord.

Sinds een vijftiental jaren wordt de publieke opinie jaarlijkse overstelpt met sensationele gegevens over de zeehondenjacht in Canada. Een groot aantal van die berichten bevatten uiterst emotionele zaken: jonge zeehondjes, die levend gevild worden voor de ogen van hun moeders, wanhopige pogingen van het moederdier om haar jong te verdedigen, op winst verlekkerde bruten, de roekeloze daden van jonge natuurbeschermers of de opvallende tussenkomsten van filmsterren, het bloed van niet minder dan 180.000 "baby-zeehondjes", die meedogenloos neergeknuppeld worden, enz. Enige foto's met lieve zeehondensnoetjes of speciale filmpassages komen bij gelegenheid de emotie nog vergroten.

Het merendeel der mensen, vooral biologen, heeft met de jaren wel geleerd dat men al zulke pathetische ontladingen met een flinke korrel zout moet opnemen. Toch is er bij velen van hen een gevoel van onbehagen, wanneer naar hun opinie terzake wordt gevraagd. Immers, in gans die vloed van informatie vinden zelfs weinig biologen enig houvast voor verdere discussie, bij gebrek aan andere informatiebronnen. Wat trouwens velen bepaald ongerust maakt is de steeds weerkerende bewering dat de soort dreigt uit te

sterven als die jacht niet weldra afgeschaft wordt. Ook weten vele mensen, en zelfs vele biologen, niet eens om welke soort zeehond het gaat (de betrokken soort is de zadelrob).

De Canadese zeehondenjacht heeft dan ook een zeer speciaal imago gekregen en is tot één van de meest bediscuteerde onderwerpen van natuur- en dierenbescherming uitgegroeid. De strijd ertegen is voor sommige een echte obsessie geworden, waarin emotionaliteit en pseudo-wetenschap hoogtij vierten.

In welke mate deze jacht al of niet een reëel probleem is, moge blijken uit een meer objectieve benadering van de ganse zaak.

Inleiding.

De jacht in Canada op de zadelrob, Pagophilus groenlandicus (ERXLEBEN, 1777) (in het Engels: "harp seal", in het Frans: "phoque du Groenland") bestaat al nagenoeg tweehonderd jaar. Al wordt op vele plaatsen ter wereld op grote of kleine schaal op zeehonden gejaagd (1), toch is het een apart probleem geworden voor Canada en vooral voor de betrokken streken (Newfoundland, Labrador, Madeleine-eilanden), waar de bevolking zich hierdoor in haar reputatie aangetast voelt.

De belangstelling in de wereldpers is een typisch gevolg van twee factoren die de huidige samenleving de laatste jaren sterk karakteriseren: enerzijds de mentaliteit van een van de natuur sterk vervreemde stadsbevolking, die zeer emotioneel ingesteld geraakt voor al wat te maken heeft met dierlijk leed, en anderzijds de ernstige bekommernis om de doorlopende ingrepen op de natuur en hun catastrofale gevolgen.

Toch verklaren deze twee factoren geenszins de ongewone belangstelling voor die zaak.

De ware reden ligt m.i. in het feit dat een aantal mensen en hun organisaties, die zich in dit onderwerp hebben vastgebeten, daar succes mee hebben geoogst en, gedreven door dit succes, erop blijven doorhameren. Helaas leiden zij op die manier de aandacht af (en ook de financiële steun) van

---

(1) Omvangrijke zeehondenjacht gebeurt o.a. in Groenland, Canada, de Sovjet-Unie, de Jan-Mayen-eilanden, de Pribilof-eilanden (jaarlijks 30.000 pelsrobben), Zuid-Afrika (jaarlijks meer dan 50.000 stuks), Uruguay, Argentinië, Chili. Meer beperkte jacht gebeurt in talrijke landen: Noorse kustwateren, Finland, Denemarken, Duitse Bondsrepubliek, Groot-Brittanië e.a. In België werd de jacht in 1959 afgeschaft, in Nederland in 1962, vermits het bestand zo sterk was teruggelopen, echter door andere factoren dan de jacht (Delta-werken, pollutie, verstoring door toerisme e.a.). De Conventie voor de Regeling van de Jacht op Zeehonden in Antarctica, getekend in Londen in 1972 en in voege sinds 1978, en waarbij ook België aangesloten is, bepaalt dat per jaar 192.000 zeehonden mogen gedood worden in de Antarctische wateren.

de meer urgente, doch minder emotie opwekkende problemen van natuurbescherming en menselijkheid. Het financiële succes dat sommige personen en organisaties behaald hebben in hun actie tegen de Canadese zeehondenjacht en de manier waarop ze die gelden gebruiken, siert hen trouwens niet (2).

Er is alzo in de loop der jaren een probleem ontstaan, waar allerlei factoren sterk in elkaar vervlochten zitten, zoals natuurbehoud, humanitaire bezorgdheid, uitbuiting van emotionele gevoelens, sociale omstandigheden, commerciële belangen, wetenschappelijk onderzoek en de reputatie van het betrokken land. In feite zou het veel meer een studiedomein van psychologen dan van biologen kunnen zijn.

Daar komt nog bij dat de sensibilisering, die er in de laatste jaren gegroeid is inzake walvissen en zeehonden, vooral in Nederland, elke benadering van zulk thema tot een heet hangijzer maakt. Vele biologen willen voorzichtigheidshalve zulk een thema niet aanraken, uit vrees hun reputatie op het spel te zetten door eens een andere mening te durven verkondigen dat wat het publiek de laatste jaren voorgeschoteld krijgt (3).

Sinds enige jaren boeit die ganse problematiek me sterk (4). Ik heb mijn informatie terzake kunnen aanvullen dank zij de contacten, opgedaan gedurende een studiereis van twee weken in september 1979 in Oostelijk Canada. In die periode heb ik met 45 biologen of andere personen uit de biologische richting (ook een Nederlandse, Zweedse en Amerikaanse bioloog) gesproken en ik heb niet anders kunnen vaststellen dan dat geen enkele van die 45 tegen de zeehondenjacht gekant was, ook niet diegenen die zich op gebied van natuurbescherming actief inzetten. Daarenboven heb ik in gesprekken met een minstens even groot aantal andere personen (op bezoek, in de hotels, in de bars e.a.) in geen enkel geval iemand ontmoet, die zich tegen deze

---

(2) In een radio-reportage van de Canadese Radio CBC op 14 maart 1978 "Profits protest and pelts" gaf Paul Watson, een bekende figuur in sommige natuurbeschermingsmiddens, toe dat "the harp seal is the easiest issue to raise fund on... a couple of thousands dollars a day..." ("de zadelrob levert het gemakkelijkste middel op aan geld te geraken... enige duizenden dollars per dag...") Volgens hem vergaarden de verschillende organisaties drie tot vier miljoen dollars per jaar, vooral uit sommige middens ("A lot of school children, a lot of pensions"). De commentator wees er op dat het fonds van de "anti-sealer" Brian Davies één miljoen dollar per jaar verzaamelde, dat is driemaal meer dan wat Amnesty International kan vergaren om foltering van mensen te bestrijden. Davies moest in de interviews zelf toegeven dat hij zichzelf een ongewoon hoog salaris toekende.

(3) Als voorbeeld kan men verwijzen naar hetgeen de onlangs overleden dr. H. Korringa, eertijds directeur van het Rijksinstituut voor Zeevisserijonderzoek te IJmuiden, te verduren kreeg nadat hij een aantal beschouwingen gemaakt had over de jacht op de pelsrobben op de Pribilof-eilanden, zie Vakblad voor Biologen, 56 (8), pp. 119-123 (1976).

(4) Dat is voor mij in eerste instantie gebeurd gedurende de FAO-conferentie over de zeezoogdieren te Bergen in september 1976, waar men eens de kans kreeg met Canadese en Noorse biologen de zaak te bespreken. Wat zelfs doorslaggevend was is de achterdocht die men krijgt als men die ijverige, maar wetenschappelijk niet-gefundeerde mensen ontmoet, die hun interpretaties willen doordrukken en elke gelegenheid aangrijpen om buiten de vergadering (het zg. "lobbying") u te overtuigen dat zij gelijk hebben, hoe pover hun argumenten soms ook zijn.

jacht opstelde (5). Onder die personen waren twee leidinggevende figuren van de Canadese groepering van dierenbescherming ("The Humane Society"), die ik in Ottawa ontmoette. Ik heb daarenboven ook enige zeehondenjagers ontmoet en er absoluut niet het type van de menselijke bruut in terugvonden, integendeel (6).

Zeehondenonderzoek in Canada.

Wat me gedurende mijn reis in Canada vooral aangenaam getroffen heeft, is het ernstige en omvangrijke wetenschappelijk onderzoek dat in talrijke centra verricht wordt over zeehonden en Cetacea. Er zijn enerzijds zeehondenonderzoekers bij de visserijdiensten (de centrale dienst te Ottawa en de provinciale te Quebec en te Saint-John's), in sommige universiteiten (vooral in Guelph, maar ook in Saint-John's, in Ottawa en in Montreal) en in de instellingen voor oceanografisch (Bedford-Institute te Halifax) en arctisch onderzoek (te Saint-Anne-de-Bellevue).

Elk jaar ontmoeten een aantal van die onderzoekers elkaar, zowel die van staatsdiensten als die van meer onafhankelijke instellingen, op één of twee vergaderingen van enige dagen, om er op grond van alle mogelijke gegevens een zo duidelijk mogelijk beeld te bekomen over het bestand van de zeehonden in de Canadese wateren en over de te verwachten reproductie in het volgend seizoen (7).

---

(5) Dat wil uiteraard niet zo veel zeggen want anderen kunnen bij gelegenheid uitpakken met testen, waarbij een meerderheid van Canadezen zich tegen die zeehondenjacht uitsprak. Het hangt er uiteraard van af wanneer, waar en wie men interviewt. Ik kan alleen maar vaststellen dat bij de nagenoeg 100 personen, die ik ontmoet heb en waarvan nagenoeg de helft als biologen kunnen gekwalificeerd worden, en die woonachtig waren in Newfoundland, Nova Scotia, Quebec en Ontario, de zeehondenjacht even geaccepteerd werd als konijnenjacht bij ons. Tegenstanders van de zeehondenjacht vindt men vooral in sommige grootsteden en in de westelijke provincies en hun aantal is sterk gedaald sinds 1977, toen de verontwaardiging over de "anti-sealers" begon op te laaien.

(6) Trouwens, nergens ter wereld heb ik zulke eerlijke mensen ontmoet als op Newfoundland. De meeste zeehondenjagers zijn vissers, die in de zes à zeven maanden waarin visvangst nagenoeg uitgesloten is wegens de ijssvor-
ming, hun gedwongen werkloosheid kunnen onderbreken met de zeehondenjacht. Deze is in sommige jaren een goede bron van inkomsten, in andere niet, naar gelang van de dikte van het ijs en de plaats waar de meeste zeehondenjongen dat jaar geboren worden. Net zoals in een slachthuis het personeel de dieren slacht om den brode en niet uit moordlust, zo doen zij ook hun werk. De visserijinspecteur van het dorp Twillingate op Newfoundland, een interessante kerel van Nederlandse afkomst, vertelde me dat van de duizenden jagers die hij reeds gekend had, er slecht één was, een psychisch gestoorde, die er voor uitkwam graag zeehonden te doden. Juist deze man, Ray Elliott, is aangeworven geworden door Brian Davies om in zijn "anti-sealing-campaign" als voorbeeld van de sadistische zeehondenjager te worden voorgesteld. De man is naderhand in een psychiatrische instelling geïnterneerd (Coish, pp. 221, 260).

(7) In 1979 vergaderde deze groep in het Bedford Institute te Halifax van 17 tot 19 september. Het is me toegelaten geweest als waarnemer deze vergadering mee te maken. Ik durf verzekeren dat deze mensen veel substantiële gegevens verwerken om in hun beslissingen niet over ijs van een nacht te gaan. Er werd zelfs toen besloten nog een tweede vergadering te beleggen om nog ontbrekende gegevens te kunnen verwerken, ten einde een zo duidelijk mogelijk beeld te hebben.

Hun besluiten worden dan doorgespeeld aan de NAFO (North Atlantic Fisheries Organization, die in de plaats is gekomen van de International Committee on North Atlantic Fisheries, ICNAF). Deze organisatie wijdt op haar beurt een vergadering aan die getallen en, eventueel na raadpleging van de International Council for Exploration of the Sea (ICES), worden door dit orgaan (waarin ook verschillende EG-landen betrokken zijn) aan het Canadese Ministerie van Visserijen aanbevelingen gegeven over de quota en de limieten voor het volgend seizoen. Tot op heden heeft de Canadese regering zich steeds goed gehouden aan de getallen die door dit international orgaan werden voorgesteld en is ze er meestal veiligheidshalve onder gebleven.

Anderzijds bestaat er ook een "Committee om Seals and Sealing", door de Canadese regering ingesteld in 1971 om allerlei klachten te onderzoeken en advies te geven. Het bestaat uit : twee internationaal gekende zeehondenspecialisten (K. Ronald en D. Fisher) een door de dierenbeschermingsorganisaties zeer gerespecteerde patholoog (H. Rowsell), een vertegenwoordiger van de Humane Society (Hughes), en een vertegenwoordiger van de pelsenindustrie. Dit comitee beschikt over eigen middelen van onderzoek, vooral uitgevoerd aan de universiteit van Guelph (8)

---

(8) De biologen die met de subsidiëringen van dit comitee hun opzoekingen uitvoeren, hebben meer dan eens visies gepubliceerd die afweken van wat hun collega's in andere instellingen bevonden. Met name David Lavigne, die de methode inleidde om de zeehondjongen op het ijs te tellen met foto-opnamen met ultra-violet-filtering. Op grond van zijn eerste vaststellingen kwam hij tot de voorbarige conclusie dat er in 1975 in de Golf van Saint-Laurens slechts 50.000 jongen geboren waren en dat het dus minder was dan wat men algemeen meende. Zijn verklaring wekte beroering en was koren op de molen van de tegenstanders van de jacht. Naderhand bleek echter dat zijn telling absoluut niet juist kon zijn, want in dat zelfde jaar werden in dat gebied alleen wel 71.000 jongen gerecolteerd. Ook Lavigne's artikel in de "National Geographic Magazine" van januari 1976, waar hij op grond van zijn bevindingen waarschuwde voor een ernstige achteruitgang van de soort en waarmee hij dus tegemoet kwam aan hetgeen velen graag uit de pen van een wetenschapper wilden lezen, is thans iets waar de auteur zelf niet graag aan herinnerd wordt. Lavigne is voor het ogenblik veel voorzichtiger in zijn beweringen, zoals blijkt uit zijn laatste artikels, waarin hij er zelf over klaagt hoe sommige instanties zijn gegevens misbruiken (zie Lavigne, Innes en Barchard, 1979).

Op grond van zijn samenstelling komt het uiteraard dikwijls tot andere adviezen dan de visserijinstanties. Alhoewel de Canadese regering niet altijd zijn adviezen strikt heeft nagevolgd, is het toch nooit tot een conflict gekomen en blijft dit comitee een belangrijke rol spelen.

Er kan dus zeker niet gezegd worden dat Canada niets doet om het bestand van de zadelrobben te bestuderen en het te beheren. Vooral nu sinds 1977 de 200-mijl-zone ingesteld is, heeft Canada de zaak goed onder controle en kan het zijn verantwoordelijkheid terzake volledig nemen.

Men probeert er echter zowel de geit als de kool te sparen. Immers, een jacht waar gedurende enige weken zesduizend mensen, die anders werkloos zijn, een inkomen mee kunnen verzamelen, en die voor de economie van het land toch nog 5,5 miljoen Canadese dollars opbrengt, is niet met één pennetrek van de kaart te vegen, hoe gaarne sommigen dit ook zouden zien gebeuren. Een afschaffing of reductie van die jacht zou trouwens een verandering van het ecosysteem van die Oost-Canadese zeeën tot gevolg hebben, waarvan de visserij onmiskenbare gevolgen zou ondergaan als men nagaat dat volgens de berekeningen van Sergeant (1973) de huidige populatie zadelrobben in die zeeën reeds twee miljoen ton voedsel per jaar verorbert.

Al met al heeft het wetenschappelijk onderzoek, dat uit gans die contestatie geresulteerd is, een geweldige ontplooiing gekregen en belangrijke bijdragen geleverd tot de kennis over de zeehonden in het algemeen en de zadelrob in het bijzonder. Echter, wegens de ongunstige omstandigheden, waarin dit onderzoek moet gebeuren (op ijsvlakten bij vriestemperaturen) blijft nog heel wat onbekend. Zo heeft tot op heden bv. nog niemand ooit een geboorte van een zadelrob in de natuur waargenomen. Toch wordt elk jaar veel aan onze kennis toegevoegd; het is jammer dat veel van de resultaten van dit onderzoek niet doordringen tot bredere lagen biologen, zodat de mythen, die gedurende jaren opgebouwd werden, niet geleidelijk worden afgebroken (9).

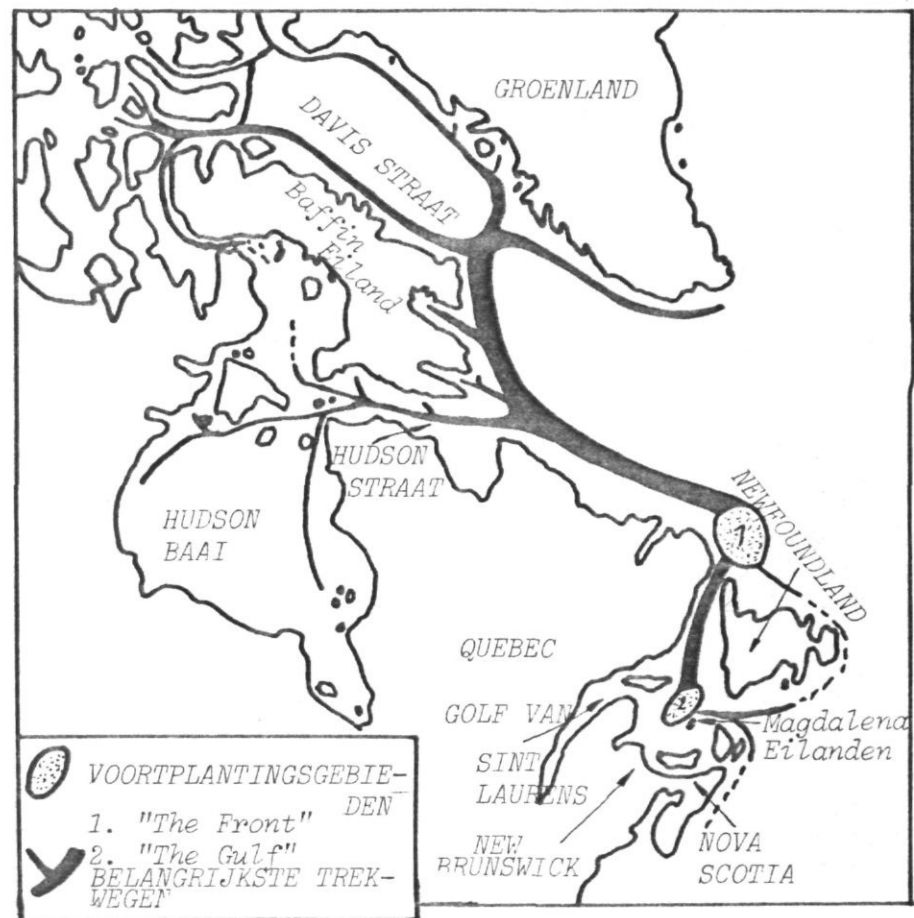
Biologie van de zadelrob.

Alhoewel in de Oost-Canadese wateren in ruime zin zeven soorten vinpotigen (Pinnipedia) worden aangetroffen (gewone zeehond, grijze zeehond, stinkrob, zadelrob, baardrob, klapmuts en walrus) zijn het vooral de zadelrob en de klapmuts die het voorwerp van een actieve jacht uitmaken in de niet-arctische gebieden. De besproken jacht met haar "baby-seals" is hoofdzakelijk die op de zadelrob. De zadelrob, Pagophilus groenlandicus, is van de nagenoeg 40 recente soorten vinpotigen de tweede meest talrijke soort (10).

---

(9) Persoonlijk vind ik dat hier aan de Canadese regering en aan sommige Canadese biologen een zwaar verwijt kan gemaakt worden. Zij hebben veel te laat en niet altijd tactisch gereageerd op de acties die sinds vijftien jaar aan de gang zijn. Slechts vanaf 1979 begint men te ontdekken dat men er goed aan zou doen buitenlandse biologen te informeren en niet alleen journalisten. Wel is het zo dat het wetenschappelijk onderzoek pas goed op gang is gekomen in de 70-er jaren en dat men dikwijls de beschuldigingen niet goed kon weerleggen bij gebrek aan concrete gegevens.

(10) Talrijkst van al is de krabbeneter, Lobodon carcinophagus, uit de Antarctische wateren, waarvan men schat dat er meer dan 15 miljoen exemplaren bestaan en die nog altijd explosief in aantal toeneemt. De gewone zeehond, Phoca vitulina, heeft een bestand van nagenoeg 400.000 stuks, maar is sterk in aantal teruggelopen op sommige plaatsen, o.a. onze kusten. In de Middellandse Zee en omgevende zeeën leeft een soort, de monniksrob, Monachus monachus, waarvan het bestand wellicht gedaald is tot minder dan 500 exemplaren en die vooral lijdt aan verstoring door het toerisme. Een andere soort, de Caraïbische monniksrob, Monachus tropicalis, is wellicht uitgestorven. In de vorige eeuw hebben sommige soorten Vinpotigen zware verliezen ondergaan ten gevolge van een niets ontziende en niet-gecontroleerde jacht, maar vele bestanden hebben zich kunnen herstellen.

Afb.1. Voornaamste trekwegen en voortplantingsgebieden van de Canadese populatie van zadelrobber (*Pagophilus groenlandicus*).

Zijn huidig bestand wordt geschat op ongeveer 3 miljoen stuks, waarvan ongeveer de helft voorkomt in de wateren tussen Canada en Groenland; andere populaties komen voor in de Noordelijke Ijszee ten noorden van Europa en concentreren zich in het voortplantingsseizoen enerzijds rondom Jan Mayen, anderzijds nabij de Witte Zee (11).

In het zomerseizoen leven de specimens van de Canadees-Groenlandse populatie verspreid in de Davis-Staat, de Hudsonbaai en de talrijke zeeëngten tussen de Canadese artische eilanden. In tegenstelling tot verscheidene andere soorten, verlaten de zadelrobben deze gebieden wanneer de zee er toevriest en zakken ze dan af naar de kusten van Labrador en Newfoundland en naar de Golf van Sint-Laurens (Afb.1). In dit overwinteringsgebied gebeurt de geboorte en naderhand de koppeling in de periode dat de grote ijsvorming zich ook aldaar voordoet.

Bij de zadelrob is er weinig of geen familieband tussen de exemplaren. Verscheidene mannelijke dieren strijden om een vrouwelijk dier, dat zich door één van hen laat dekken. Naderhand gaan die exemplaren terug hun eigen weg. Lijk bij vele zeehondensoorten is de innesteling van het bevruchte ei onderhevig aan een rustperiode, die tot gevolg heeft dat er tussen de bevruchting, die meestal in april plaats heeft, en de geboorte, die in maart van het volgend jaar gebeurt, een opvallende lange tijdspanne verloopt.

Onderzoek van Sergeant (1976) heeft uitgewezen dat in de tijden van overbevolking, zoals kort na de Tweede Wereldoorlog, toen er gedurende enige jaren weinig of geen jacht was geweest, de vrouwelijke dieren voor het eerst ovuleerden op de leeftijd van zes à zeven jaar (gemiddeld 6,2 jaar). In de huidige omstandigheden ligt evenwel de eerste ovulatie veel vroeger (gemiddeld 4,3 jaar). Dit is een verschijnsel dat bij vele zoogdieren waargenomen wordt en ook zeer bekend is geraakt bij verscheidene soorten walvissen: de soort wordt vroeger geslachtsrijp wanneer het aantal exemplaren gedaald is. De vruchtbaarheidscoefficiënt der geslachtsrijpe vrouwelijke dieren is ook gestegen van 85 naar 94 in deze biologisch-gezonde populatie. Een behoorlijk groot aantal van de exemplaren die het overwinteringsgebied bereiken zijn dus drachtige wijfjes (thans meer dan 300.000).

Opvallend is dat binnen een bepaalde groep van individuen bijna alle geboorten binnen een periode van enige dagen gebeuren en dus een min of meer beheersbare actie vertegenwoordigen. Zo gebeurt het dat er per plaatse aparte geboortepieken zich aftekenen.

De zadelrob ondergaat bij zijn geboorte een dramatische fysiologische omschakeling. Hij verlaat het warme moederlichaam en komt terecht op het ijs in een vriestemperatuur en zonder enige beschutting van een nest of van moederwarmte. Zijn enige bescherming tegen de koude is de witte foetale pels en zijn (alsdan nog dunne) onderhuidse vetlaag; de kans op de zonnewarmte is in die periode ook nogal wisselvallig. Hij is bij de geboorte nagenoeg 7 à 8 kg

---

(11) Elk van die bestanden is vroeger ongetwijfeld groter geweest dan nu. Sergeant, 1976, oordeelt dat in de periodes van maximale aantallen de soort wel negen miljoen specimens kan bedragen hebben voor het ganse verspreidingsgebied. Het huidige bestand van ongeveer drie miljoen stuks ligt echter dicht bij de optimale waarde. Ongeveer de helft daarvan behoort tot de Canadese populatie. Het is echter volkomen verkeerd te stellen, zoals men kan lezen in sommige teksten en horen in discussies, dat er van de tien miljoen zadelrobben in Canada thans geen miljoen meer zou overblijven (b.v. in een pamflet zonder datum, wellicht van 1978, van de "Fund for Animals, International Campaign to save the seals").

PHOTO PAR JEAN VALLIÈRES

Afb. 2. Vrouwelijke zadelrob bij haar jong op het ijs.

zwaar en ongeveer 90 cm. lang. Als hij de eerste dagen overleeft, dan zal hij weldra snel in gewicht toenemen en vooral een dikke isolerende vetlaag opbouwen, dit dank zij de zeer dikke moedermelk, die hij in principe tweemaal per dag te drinken krijgt. Na ongeveer twee weken bereikt hij een gewicht van 25 à 30 kg en is hij rolronde van vorm wegens de dikke vetlaag. Rond die tijd wordt hij door het moederdier gewoonweg verlaten en moet hij voor zichzelf gaan zorgen. Het is in die tijd dat hij gewoonlijk voor de eerste keer kennis maakt met het ijskoude water, maar er in die omstandigheden wel tegen bestand is. Die eerste dagen van zelfstandigheid zijn zeer kritisch en het diertje leeft meestal van zijn reserves vooraleer het zelf vast voedsel begint te bemachtigen.

De sterfte onder de jonge zadelrobben ligt hoog en wordt door de meeste onderzoekers gesteld op nagenoeg 20 %. Sommige jongen vallen in ijskloten of vallen te vroeg in het ijskoude water. Andere worden verpletterd door verschuivende ijsmassa's. Andere verliezen hun moeder die hen niet kan bereiken wanneer ijskloten of ijsholen toegevroren of toegedrukt zijn geraakt. Ofwel missen zij zo lang hun moeder dat zij aan uitputting beginnen te lijden, hetgeen dikwijls fatale gevolgen heeft.

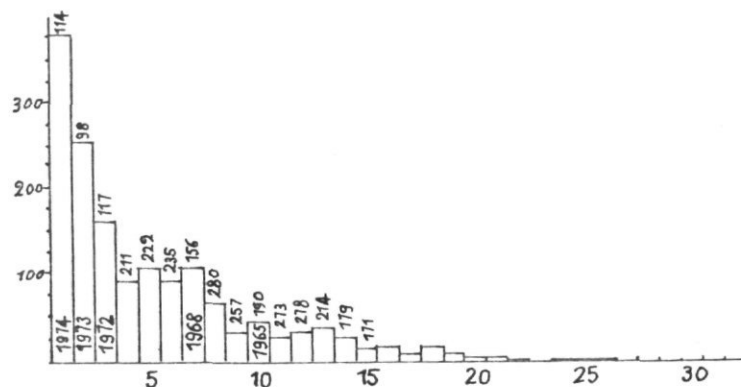
Het moederdier bekommert zich bepaald weinig om het jong. Het is meestal op visvangst en komt slechts tweemaal per dag het jong opzoeken om het te zogen, (Afb.2). Het eigen jong wordt, soms na lang zoeken, ontdekt en herkend op grond van de geur, eventueel ook op grond van het gehuil, wanneer het jong zeer hongerig is. Andere jongen worden gewoonweg geweigerd. Bij gevaar vlucht het moederdier weg. Gevallen waarbij een vrouwelijke zadelrob enige weerstand biedt tegenover de mens om het jong te beschermen, zijn uitermate zeldzaam, alhoewel zulks bij andere ijsbroedende soorten, zoals de klappmuts wel voorkomt. Wanneer het moederdier het eigen jong niet terugvindt of zijn jong dood vindt of kadaverresten aan de geur herkent als die van het jong, dan blijft het enige tijd in de onmiddellijke omgeving rondscharrelen (12), maar verlaat dan de plaats. Bij afwezigheid van het jong valt de melkproductie aanstonds stil. Het vrouwelijke dier gaat koppelen met een der talrijke wachtende mannelijke dieren en begint naderhand de trek naar de zomergebieden.

Tweelinggeboorten komen ongetwijfeld voor, al heeft men geen duidelijk idee over hun aantal (bij de gewone zeehond zouden ze wel 15 % zijn). Wellicht wordt slechts één der beide jongen geaccepteerd. Verlaten jongen en zij, die geruime tijd niet gezoogd zijn, huilen jammerlijk zonder echter de andere moederdieren te kunnen vermurwen (13).

---

(12) Een speciaal woord dient nog gezegd over een speciale eigenschap van alle zeehonden, die echter in het geval van de zadelrobben, dikwijls in de teksten opduikt. Klieren in de oogleden en oogplooien scheiden een slijmerige vloeistof af, die het oog beschermt tegen het zeewater. Deze vloeistof verstart tot druppels nabij de oogleden en vormt er de zg. "robbranten". De aanwezigheid van deze "tranen" heeft niets te maken met emotietoestanden. Bewegingen over moederdieren die tranen in de ogen hebben bij het verlies van hun jong, zijn dan ook één van die typische voorbeelden van misbruik van beelden om emoties op te wekken.

(13) Het is uiteraard een koud kunstje om met dit gehuil stemming op te wekken bij het projecteren van lichtbeelden en alzo het publiek tot histerie te brengen door het interpreteren als het gejammer van zeehondjes die doodgeslagen worden. Zulke truc werd trouwens ook met succes aangewend bij het maken van films. Het is jammer dat zulke verkeerde interpretatie van het gehuil zelfs doordringt tot in ernstige boeken, zoals het werk van Grzimek "Het leven der dieren".

Afb. 3. Opbouw van de populatie in 1975 volgens leeftijdsklassen zoals blijkt uit een toevallig verzamelde groep van 1.547 specimens. De opbouw der drie jongste leeftijdsklassen is regelmatig (gevolg van de wetgeving van 1971), terwijl er in de oudere enige onregelmatigheden zitten; de ganse groep wijst echter op een dynamisch gezonde populatie. Vrij naar Sergeant, 1976, fig.9.

Rond de tiende dag begint de foetale witte pels van de jonge zadelrob (whitecoat; blanchon) plaats te maken voor de meer definitieve pels met langere haren, hetgeen een minder aantrekkelijke mozaïkpels oproept (ragged-jacket). Wanneer het jong de eerste weken van zijn zelfstandig leven begint en geleidelijk naar andere gebieden trekt, is het een grijsharig dier (beater; jeune coeur). Pas in de volgende jaren tekent een zwart-wit kleurenpatroon zich op de pels af (bedlamer; brasseur, bête-de-la-mer) om op de leeftijd van 3 à 5 jaar plaats te maken voor de mooie zwart-witte pels met de karakteristieke harpvormige zadeltekening op de rug (saddlebacked, harp seal; phoque à coeur).

In hun eerste trekdagen eten de jonge zadelrobben vooral copepoden en amfipoden. Geleidelijk schakelen ze over op kleine visjes, vooral de lodde (capelin, Mallotus villosus), waarvan ze enorme hoeveelheden verorberen. Naarmate ze groter worden gaan ze over op grotere vissen, vooral haring en kleinere kabeljauw.

Zadelrobben kunnen meer dan 25 jaar oud worden. Zij zijn geslachtsrijp tot rond die leeftijd. Een vrouwelijk dier kan dus in haar leven meer dan 20 jongen voortbrengen, hetgeen voor een zeezoogdier een behoorlijk hoog getal is. De soort heeft dan ook een gunstige populatiedynamiek. Natuurlijke vijanden hebben ze weinig, tenzij ijsbeer en zwaardvis (orca), doch deze zijn in dat levensgebied nogal schaars. Bij te grote aantallen ontstaan wel stress-toestanden en vechten vooral de mannelijke dieren erg onder elkaar en kan er een tekort aan geschikt voedsel ontstaan (14). Verscheidene auteurs zijn voor wat betreft de vaststelling over de natuurlijke mortaliteit van de niet-jonge dieren gekomen tot getallen van 10 % (8 - 11%) per jaar, terwijl onlangs anderen menen dat het getal hoger ligt en 13 % vooropstellen (15).

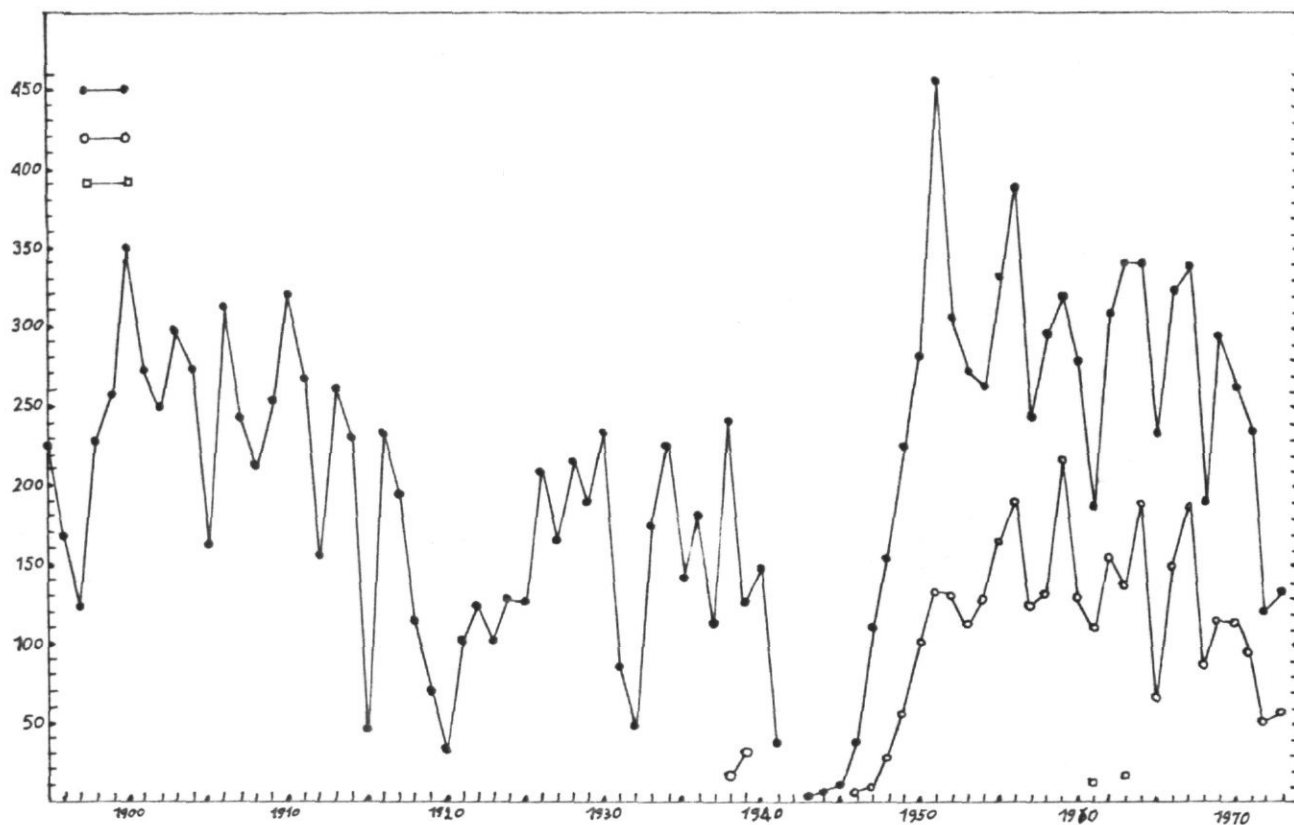
De jacht op de zadelrobben

Vermits da zadelrob een biologisch-dynamische soort is, die weinig natuurlijke vijanden heeft en over een enorm gebied verspreid is, heeft hij in belangrijke mate de jachtdruk kunnen weerstaan, waaraan hij sinds nagenoeg twee eeuwen blootgesteld is in zijn voortplantingsgebied. Weliswaar zijn zijn aantallen teruggelopen, maar dat betekent geenszins dat de soort bedreigd is: zij is nog altijd de tweede meest talrijke zeehondensoort ter wereld. Zowel nabij de Jan-Mayeneilanden als nabij de Witte Zee werd de soort door de Noren sterk bejaagd. Het wordt verondersteld dat hun huidige aantallen aldaar slechts één derde zijn van het ongewoon hoge aantal dat er aanwezig kan geweest zijn vooraleer die jacht begonnen is. Dank zij de huidige contingentering blijft het aantal thans nagenoeg stabiel. De populatie van de Witte Zee is thans het onderwerp van een zeer speciale prelevatietechniek vanwege de Sovjets: de jongen worden er per helikopter naar verzamelcentra gevoerd, waar ze

---

(14) Zoals Sergeant, 1976, vermeldt, vertoonden in de naoorlogse periode vele exemplaren bijwonden en meerdere ziekteverschijnselen, terwijl dit in de huidige toestand, nu de populatie meer nabij het optimale aantal is, zelden of nooit waargenomen wordt.

(15) Dit verschil in visie over het percentage van de mortaliteit bij oudere dieren blijft een onderwerp van discussie uitmaken over de bestandsaangroei van de soort. Van 3 tot 7 december 1979 was er te Guelph een ontmoeting tussen zeehondenspecialisten van Canada en andere, gedelegeerd door de International Union for Conservation of Nature en het World Wildlife Fund. Alhoewel de buitenlandse specialisten de gegevens van de Canadese onderzoekers op de meeste punten bijtraden, bleef over het percentage van de mortaliteit onenigheid bestaan.

Afb.4. Aantallen gedode zadelrobber in de wateren rond Newfoundland van 1895 tot 1973. Bemerkt de inzinkingen met de oorlogsjaren en met de tijd van economische crisis en de opvallende wisselingen per jaar, te wijten aan de weersomstandigheden. Zwarte bollen geven de totale aantallen aan, witte cirkels het aandeel van de Noorse jacht in die gebieden en vierkanten het aandeel van Sovjet-vloten. - Vrij naar Sergeant, 1976, fig.6.

gehouden worden tot de pels op haar best is (zie Sergeant, 1976).

In Canada zijn sinds het einde van de 18e eeuw veel handelsregisters bewaard gebleven, die toelaten een beeld te hebben over de aantallen zeehondenvellen die in de handel werden gebracht (het is echter niet mogelijk te weten van welke soort en of het jonge specimens geldt). De getallen schommelen van jaar tot jaar, afhankelijk van de dikte van het ijs en andere weersomstandigheden, maar er zijn jaren geweest van meer dan 600.000 stuks (687.000 in 1844). De huiden werden in die tijd hoofdzakelijk gebruikt voor verwerking tot leder. Het vet en vlees dienden voor de bereiding van traan (olie) voor koken, verlichten en smeren. Het vlees van de grote dieren werd ook in ruime mate geconsumeerd. De belangstelling voor de pels, vooral voor die van de pasgeborenen, is er maar in de laatste decaden gekomen. De grotere dieren worden gewoonlijk met het geweer geschoten, de kleinere worden gedood met een knuppelslag op de kop.

Naarmate de technieken evolueerden werd de druk op het zeehondenbestand groter. De tijd van de fragiele houten schepen (16), heeft plaats gemaakt voor een tijd met stalen schepen en zelfs ijsbrekers om beter de voortplantingsplaatsen te kunnen bereiken. Wanneer echter de helicopter werd ingeschakeld en de Noorse vloten in de wateren rondom Canada zeehonden kwamen jagen, werd het echt benard. Terecht hebben toen verscheidene biologen gewaarschuwd dat de Canadese regering moest ingrijpen met verdere reglementeringen (17). Die reglementeringen zijn er gekomen om het bestand terug op een gezond peil te brengen, maar intussentijd hebben andere omstandigheden plots een onverwachte wending aan de zaak gegeven en haar doen uitgroeien tot een wereldprobleem.

De emotionele kant is plots beginnen oplaaien ten gevolge van de film die door de Canadese firma Artek in 1964 gemaakt werd over de zeehondenjacht nabij de Madeleine-eilanden. Belust op sensatie konden de filmmakers er iemand, die zelf geen robbenjager was, toe bewegen, tegen grof geld, een nog levende zeehond te beginnen te villen (18). De sensatie miste haar doel niet en sloeg weldra over de ganse wereld, onder vorm van een walging die overal protest opriep.

Direct voelden op allerlei plaatsen ter wereld een aantal mensen zich geroepen om die zeehondenjacht te bekampen en haar afschaffing te eisen. Een der meest actieve was Brian Davies, een Britse immigrant, die als secretaris van een plaatselijke dierenbeschermingsvereniging zich opwerkte tot de grote promotor van de campagne tegen de zeehondenjacht. Gedreven door het succes van een knap opgezette campagne, stichtte hij zijn eigen vereniging, "International Fund for Animal Welfare", waar het geld binnenstroomde, hetgeen Davies toeliet de wereld af te reizen met zijn schokkende filmen en zijn

---

(16) De lijst van menselijke slachtoffers van de toenmalige zeehondenjacht is indrukwekkend. Vooral gekend is het geval van de bemanning van het schip Newfoundland, waarvan in 1914 ten gevolge van een misverstand er 78 dood vrozen op het ijs. Terecht zeggen vele Newfoundlanders dat men altijd spreekt over de dode zeehonden maar nooit over de dode zeehondenjagers.

(17) Onder de eerste waarschuwers was er bioloog David Sergeant, één van de belangrijkste internationale experts inzake zeehonden en walvissen. In de huidige tijd heeft hij een gezaghebbende stem inzake het bepalen van de jaarlijkse quota. Hij is echter geenszins een voorstander van het afschaffen van de jacht.

(18) In een gerechtszaak in 1966, als gevolg van dit voorval, bekende een inwoner van de Madeleine-eilanden, Gustave Poirier, dat hij door de filmproducers betaald was geworden om een zeehond te beginnen villen zonder hem eerst de doodslag op het hoofd te hebben gegeven. Een aantal zeehondenjagers getuigden dat het voorstel eerst aan hen gedaan was maar dat zij uit eergevoel geweigerd hadden.

Afb.5. Wetenschappelijk onderzoek over de gewichtstoename van de jonge zadelrob. Onderzoekers van de Universiteit van Guelph wegen dagelijks een specimen in zijn natuurlijk milieu.

persconferenties. Zijn campagnes getuigen van buitengewone originaliteit en overtuigingskracht. Zij zijn meermaals gestoffeerd met hostessen en zelfs bekende filmsterren (in 1977 Yvette Mimieux). Weldra werd zijn succesvolle aanpak overgenomen door anderen, o.a. de Zwitser Franz Weber, die in 1977 met Brigitte Bardot op Newfoundland verscheen.

De ganse "anti-sealing-campaign" is een echte business geworden, gevoerd door mensen die amper iets van zeehonden afweten (19), maar ze heeft succes door de emotionele snaar te betokkelen (20), hetgeen het geld laat binnenstromen (zie nota 2). De inkomsten van de campagnes bereiken 4 miljoen dollar, terwijl de ganse opbrengst van de jacht 5,5 miljoen in de economie is, min de kosten van wetenschappelijk onderzoek, beheersmaatregelen, anti-diffamatie-campagne e.a. Een feit is zeker: het publiek heeft er gretig in gehapt en het blijft geloven. Sommige ernstige organisaties hebben zich lang afzijdig kunnen houden, maar hebben tenslotte ook stelling moeten nemen (21). Het heeft dan ook zijn zin om de argumenten die worden gehanteerd tegen de zadelrobberijacht eens nader te analyseren.

Ontleding van de voornaamste argumenten tegen de jacht.

In het onderstaande worden de voornaamste argumenten van de tegenstanders eens onder ogen genomen. Uiteraard is zulke ontleding steeds beïnvloed door de persoonlijke instelling van de ontleder.

---

(19) Het gebrek aan kennis over zeehonden is bij sommige tegenstanders van de zeehondenjacht gewoonweg **ontstellend**. Men kan niet veel verwachten van de filmster Brigitte Bardot, die zegt dat de jonge zeehondjes een wollen vachtje hebben en dat het moederdier aan zijn jong een lekkere vis wil komen brengen (haar artikel in Paris-Match van 1 april 1977). Clev. Amory, voorzitter van "The Fund for Animals", die nochtans een "International Campaign to save the seals" leidt en er dus wel iets van zou mogen weten, beweert in zijn bedelbrief dat zeehonden geen staart hebben. De fransman Jean Grandmougin, die een rubriek over dieren verzorgt in "L'Aurore", vertelt dat zeehonden buideldieren zijn (zie Gerstdoerfer e.a., p. 220). Zelfs een blad lijk "La vie des bêtes", dat nochtans degelijk werk verricht, laat toe dat in zijn nummer van maart 1969 een artikel verschijnt waarin gezegd wordt "paraît-il les mères ont pris l'habitude de tuer leurs petits à la naissance pour éviter une mort atroce".

(20) Een interessante analyse van de buitensporigheden, die rondom die zeehondenjacht ontstaan zijn, vooral in Frankrijk, is te vinden in "Les cahiers rationalistes", n° 266, van de hand van de Gerstdoerfers. Een van de subliemste voorbeelden is dat van een dame die schrijft "j'aurais aimé véritablement mettre au monde un bébé-phoque" (p. 218). Andere voorbeelden zijn de hongerstakingen die in Parijs en Amsterdam gehouden werden.

(21) Tot 1977 hebben de International Union for Conservation of Nature (IUCN) en het World Wildlife Fund (WWF) zich buiten de discussie kunnen houden, maar tenslotte hebben zij zich, om niet van onverschilligheid beschuldigd te worden, ook bij de tegenstanders gevoegd. Hun wensen zijn echter gematigd: een moratorium van één jaar ten einde duidelijke gegevens te bekomen en iets lagere quota om zekerder te zijn.

PHOTO PAR JEAN VALLIÈRES

Afb.6. Anatomo-pathologisch onderzoek over de toestand van de ingeslagen schedel. Dagelijks worden tientallen koppen onderzocht. In 99,2% der gevallen heeft men hersenhemorrhagie vastgesteld, die op een onmiddellijk bewustzijnsverlies wijst.

I. "De soort dreigt uit te sterven".

Uit het voorgaande moge blijken dat dit nonsens is. Het is weliswaar zo dat het aantal zadelrobber gedaald is tegenover vroeger. De Canadese populatie heeft wellicht ooit drie miljoen exemplaren geteld en was ook nabij zulk getal toen gedurende Wereldoorlog II de jacht enige jaren had stil gelegen. Populatiebiologen hebben echter gesteld dat het optimale aantal waarin het beste evenwicht zou aanwezig zijn met voedselaanbod en competitie binnen de groep en met andere soorten, voor deze populatie gesitueerd zou zijn rondom 1,6 miljoen exemplaren (22). Het aantal was waarschijnlijk gedaald tot 1,1 miljoen, maar groeit thans aan met 2% per jaar, ondanks de grote prelevatie die elk jaar toegekend wordt (180.000 stuks in 1979) en kan in de loop der volgende jaren de optimale waarde bereiken (23).

2. "De dieren zouden gevild worden terwijl ze nog leven".

Dit argument is ontstaan t.g.v. gebrek aan kennis. Elke beweging, ook die tengevolge van pijn, zou het villen immers ernstig bemoeilijken, hetgeen in de reeds moeilijke werkomstandigheden absoluut onwelkom zou zijn en daarenboven een gevaar voor de viller zelf zou betekenen. De bewegingen die in het afge-stroopte kadaver nog kunnen optreden wanneer het met het ijs in aanraking komt, zijn reflexen, waarbij van pijnregistratie geen sprake is, maar zij vormen een gretig onderwerp voor sensatiefilms. Bij jonge zeehonden is de hersendoos nog zo broos dat bij een enkele slag op de kop (om psychologische redenen zijn de jagers er thans toe verplicht drie slagen te geven) in ongeveer 75% van de gevallen de hersendoos verbrijzeld is en dat in 99,2% van de gevallen een zware hersenhemorrhagie met onmiddellijk volledig bewustzijns-verlies optreedt (over de dood kan men niet zeker zijn, wel over de gevoelloosheid). Elk jaar worden door inspecteurs honderden kadavers verzameld om aan veeartsen-pathologen toe te laten na te gaan of er tekortkomingen zijn op dat gebied en steeds is het resultaat even negatief. De beweringen die door anderen gelanceerd zijn op grond van hun autopsie (b.v. indertijd door een Engelse veearts, Miss Simpson) zijn steeds dubieus gebleven, maar hebben bij het publiek veel succes.

3. "Het is een schandaal dat de mens dieren doodt voor wat hij niet echt nodig heeft".

Hier betreden we een moeilijk domein. Wat is in feite echt nodig? De vegetariër oordeelt dat de mens kan leven zonder vlees te eten, maar 99% van de mensen oordeelt daar anders over en eet vlees. Een steeds groeiend aantal mensen oordeelt dat pels uit den boze zijn maar dat standpunt wordt door velen niet

---

(22) Er is inderdaad een grondig verschil tussen een maximaal aantal dat kan voorkomen en een optimaal aantal. Het klassieke voorbeeld is dat van een dennenbos: op de oppervlakte van een hectare kunnen 2.500 bomen groeien, doch als er slechts 500 staan, dan is er de optimale (d.w.z. de meest geschikte) levensconditie, niet alleen voor de dennen, maar ook voor het oecologisch geheel.

(23) Het aantal wordt jaarlijks berekend op grond van het aantal veronderstelde geboorten. Deze worden thans met vijf verschillende methodes bepaald. Zo gaven de getallen voor 1977 voor de geboorten: tellingen uit de lucht: 250.000 + 50.000; met overlevingsindex: 320.000 (berekeningen van Sergeant) of 315.000 (berekeningen van Noorse biologen); vangsteffect: 292.000; sequentieanalyse: 320.000; cohortenanalyse: 330.000. Dit liet toe te schatten dat er tussen de 1.258.000 en 1.234.000 exemplaren van meer dan één jaar oud de overwinteringsplaatsen langs de Canadese kust waren komen opzoeken. Lett, Mohr en Gray (niet gepubliceerde gegevens) schatten dat in 1985 het aantal geboorten de 397.000 zal bereiken.

onderschreven, vooral niet in de echt koude klimaten (wij moeten in België en Nederland terzake niet de les spellen aan hen die koudere winters beleven). Het vet en het leder dat uit zeehondenvellen wordt gewonnen kunnen ook uit andere dieren bekomen worden (die moeten nochtans ook gedood worden), maar tegen andere prijzen en met andere kwaliteit. Daartegenover staat dat een vissersbevolking, die zes maanden van het jaar moet doorbrengen in een barre winter, zonder andere inkomsten dan werklozensteun, een sommetje geld kan verdienen door prelavatie van het natuurlijk rendement van een overvloed. In feite kan deze bevolking dat nog vele jaren doen indien deze natuurlijke rijkdom wijs beheerd wordt. In feite staat hier veeleer de vraag centraal of het mensdom het recht heeft en in welke omstandigheden, dieren te doden: de meeste van ons zullen onbekwaam zijn hier een antwoord op te geven, want het hangt af van een subjectieve instelling tegenover de vraag.

4. "De jongen worden gedood voor de ogen van hun moeder".

Hoger werd reeds vermeld dat dit onjuist is. Het moederdier is bijna nooit aanwezig. Bij sommige andere soorten, lijkt de klapmuts, gebeurt het dat het moederdier aanwezig is en zich verzet. Sinds enige jaren is het in de Canadese wateren verboden jonge klapmutsen te doden in zulke omstandigheden.

5. "De moederdieren ondergaan een vreselijke shock bij het verlies van hun jong".

Ook dat wordt door geen enkel ernstig gegeven bewaarheid. Trouwens ook in normale omstandigheden verliezen nagenoeg 20% van de moederdieren hun jong.

6. "Het is mensonwaardig die lieve, schattige diertjes te doden".

Dit argument raakt één van de kernen van het emotionele aspect van de zaak. Het schattige snoetje van een wit zeehondjong (speciaal dan nog "baby" of "bébé" genoemd) wekt inderdaad veel sympathie. Zulke redenering zou dan echter tot het besluit komen dat men aantrekkelijke dieren niet mag doden, terwijl men zich niet hoeft te bekreunen om de minder of niet aantrekkelijke (24), iets wat als argument volkomen onaanvaardbaar is.

7. "Men moet er mee ophouden want heel de wereld vraagt het".

Niet heel de wereld, maar wel een aantal mensen. Zulk argument legt een belangrijk algemeen probleem bloot, dat tot op heden onvoldoende aan bod is gekomen: moeten maatregelen afgedwongen worden omdat tengevolge van allerlei eenzijdige informatie aan antipathie tegen iets aangekweekt is? Alzo wordt al te dikwijls de aandacht afgeleid van de meer urgente problemen. Trouwens het is zeer moeilijk hier te relativiseren; bedenken we even dat haring, garnaal en meerdere andere soorten in de Noordzee ontzettend in aantal afgenomen zijn. Ook hier zou men internationaal een ganse aktie tegen kunnen aankweken. Maar hoe zouden onze mensen reageren indien men zou komen voorstellen alle visvangst in de Noordzee te verbieden?

---

(24) We vinden zulke redenering duidelijk terug bij een belangrijke politieke tegenstander van de Canadese zeehondjacht, de VSA-volksvertegenwoordiger Leo Ryan, die naderhand in Guyana in zulke tragische omstandigheden om het leven is gekomen bij de inseptie van de levensvoorwaarden in een secte. Hij had een groep vergezeld op de plaatsen van de vangst in 1978 om er te protesteren. Toen zijn Canadese collega Lundigan hem vroeg waarom hij niet ging protesteren tegen de jaarlijkse slachting van 30.000 zeeberen door de Amerikanen op de Pribilofeilanden, antwoordde hij: "Because they are ugly sea right, and nobody gives a damn" (zie Coish, p. 230).

8. " De dieren worden enkel gedood voor een luxeproduct , hun pels ".

Een onjuiste bewering. Alhoewel de pels thans het meest begeerde product is, toch is de onderhuidse vetlaag een waardevol voorwerp, dat een uitstekend vet oplevert, dat nog steeds veel toepassingen heeft. Van de grotere exemplaren wordt veel vlees gerecupereerd, waarvan grote hoeveelheden ingeblikt worden, van de pasgeborenen gewoonlijk alleen de vleesmassa's van schouderblad en voorpoot (de "flippers"). De financiële baten zitten voor 50% in de pels, voor 40% in het vet en voor 10% in het vlees. In het verleden werd er vooral gejaagd om het vet (vooral dat van de jongen, dat van uitstekende kwaliteit is).

9. " Het is een enig geval dat jonge diertjes worden afgemaakt ".

Wie zoiets beweert, schijnt er geen weet van te hebben dat jonge Astrakan-schapen geslacht worden voor de pels, dat jonge varkens als speenvarkentjes op tafel verschijnen en dat ontelbare kalveren niet de kans krijgen de volwassen leeftijd te bereiken omwille van ons verlangen naar mals vlees. Het percentage pasgeborenen in de jacht is trouwens zeer verschillend volgens de jaren; in 1977 vertegenwoordigde het slechts 35 % maar in andere jaren is het bij de 80% hetgeen vanuit het standpunt van natuurbeheer meer verkieslijk is wegens de reeds zeer hoge natuurlijke mortaliteit in de eerste levensweken.

10. " Die getallen zijn ontzettend hoog en wijzen om een slecht beheer ".

Elk getal kan ontzettend zijn. Het hangt af van de instelling die men er tegenover heeft. Persoonlijk ben ik veel meer ongerust over de dood van één enkele monniksrob dan over die van duizend zadelrobben. Ter vergelijking even de getallen van jacht in Canada op enige soorten, die dank zij het Canadese jachtbeheer in overvloed blijven voorkomen (jachtseizoen 1974-75): muskusratten: 1.762.589; eekhoorns: 469.093; bevers: 352.732, enz. Trouwens dergelijke getallen kunnen in vele andere landen ook aangevoerd worden.

Wat met de toekomst?

Alhoewel sinds 15 jaar mensen op de been worden gebracht om te protesteren tegen de Canadese zeehondenjacht en alhoewel er in die protesten middelen worden aangewend die niets met zeehond of jacht te maken hebben (boycot van Canadese producten, weigering naar Canada op reis te gaan), ziet het er niet naar uit dat die jacht weldra zal verdwijnen. De rechtstreekse gevolgen van al die acties zijn slechts een verscherping van de wetgeving terzake (ook tegenover de storende elementen) en een meer doorgedreven onderzoek over de zeehonden.

De middens van zeehondenjagers, de provinciale regering van Newfoundland en het ganse Canadese parlement hebben zich schrap gezet tegen de aantijgingen die in de loop der jaren geuit zijn en zij hebben sinds 1978 zelfs een anti-diffamatie-campagne op touw gezet. Ook de verschillende Christelijke kerken van Newfoundland zijn niet afzijdig gebleven en hebben een aantal dwaasheden van de "anti-sealing-campaign" aan de kaak gesteld. Verschillende organisaties ter bestrijding van de "anti-sealers" werden reeds opgericht, waaronder de meest ludieke wel "Codpeace" is (25).

(25) "Codpeace" (kabeljauwvrede) is ontstaan als gevolg van de leus "save the cod", waarmee men de "save the seal"actie wilde bespotten. De vereniging bekommert zich om de arme kabeljauwtjes, die door de wreedaardige zeehond (Heinrich von Harp Seal) levend worden in stukken gereten en uitgemoord. Telkenmale een bepaalde organisatie iets onderneemt, volgt er een parodie op vanwege Codpeace. Onder de leus "In cod we trust" (zinspelend op het devies van de VSA) voeren ze allerlei ludieke acties uit. De vereniging is vooral actief in Saint-John's, Newfoundland en geniet er een algemene sympathie.

Alhoewel overal ter wereld een aantal mensen de zeehondenjacht blijven verachten (om de meest uiteenlopende redenen), is er anderzijds een groeiend aantal van diegene, die inzien dat de zaak toch anders is dan wat sommige middens probeerden te doen geloven. Vele protestacties verliezen daarenboven hun krediet nu duidelijk blijkt dat zoveel argumenten onjuist zijn en dat de soort geenszins uitsterft (26), vooral nu zelfs gezaghebbende populaire wetenschappers zulks beaamen (27).

De naïeve idee van een Franz Weber, die zich als menselijke vertegenwoordiger van de zeehondenrepubliek uitroept en aan de paus vraagt de zeehonden een ziel toe te kennen en die een fabriek van synthetische zeehondjes wil oprichten, waar de jagers meer zouden kunnen verdienen dan met de jacht, blijven slechts als anecdoten over.

Het valt echter te verwachten dat naarmate de vissersdorpen op Newfoundland ontvolkt geraken door de trek van de jongeren naar de grootsteden en naarmate brandstof voor schepen ontstellende prijzen gaat bereiken, de zeehondenjacht van zelf aan belang zal gaan verliezen. Dit zijn de gewone sociale factoren, die zich op lange termijn laten gelden, maar die niet te onderschatten zijn. Misschien komen er nog andere bij als de tegenstanders er inderdaad in slagen in verscheidene landen invoerverbod van zeehondenpels te bekomen (28) of op een andere manier de markt van zeehondenpels te doen in elkaar storten. Deze acties zullen echter andere soorten problemen oproepen, want de meest getroffen zullen niet de Canadezen of Noren of Russen zijn, maar wel de Eskimo's, die in zeer sterke mate hun inkomsten betrekken uit de handel in zeehondenpels en die thans in Groenland reeds de gevolgen ondergaan van de actie van Brigitte Bardot in de Raad van Europa.

Een ander probleem dat hierdoor zal opgeroepen worden en waarvan we de dimensie amper kunnen overzien is de weerslag van een groeiend aantal zeehonden op het visbestand in die wateren. Reeds nu vreest men dat het verminderd aantal lodden (zowel door visvangst als door het groeiend aantal zadelrobben) plaatselijk voedseltekort veroorzaakt voor de in aantal toenemende blauwe en gewone vinvissen en bultruggen in de Canadese wateren, zodat een groeiend aantal van die dieren hun voedsel komen zoeken in het ongewone milieu nabij de kust en er verstengeld geraken in visnetten, soms met catastrofale gevolgen (Perkins en Beamish, 1979) .

---

(26) Een artikel in Paris-Match van 6 april 1968 beweerde dat volgens berekeningen de soort zou uitgestorven zijn in 1972 en ten laatste in 1975. Brigitte Bardot beweerde in 1977 dat "dit ras" nog vijf jaar had vooraleer uit te sterven. Clev. Amory beweert in zijn bedelbrief dat volgens het "Committee on Seals and Sealing" de zadelrob in 1983 zal uitsterven, enz.

(27) Kapitein Cousteau veroorzaakte opschudding op Involvement Day te Seattle op 24 oktober 1977 door te zeggen dat er geen gevaar is voor de zadelrob en door te pleiten voor wat meer logica in die ganse zaak.

(28) Een wetsvoorstel om de invoer van vellen van jonge zeehonden in België te verbieden (al is die invoer onbeduidend) werd in de Belgische Senaat op 5 juli 1979 afgewezen.

Maar ook de steeds groeiende mensheid die meer haar voedsel uit de zee moet betrekken om hongersnood tegen te gaan, zal meer dan eens geconfronteerd worden met beheersmaatregelen, die sommige zeehondenpopulaties op een bepaald niveau zullen proberen te houden (29). En in die omstandigheden zullen ongetwijfeld andere redeneringen meer opgang maken dan degene die in 1980 nog succes hebben.

Het Canadese geval is een interessante "test-case". Sinds Canada in 1977 zijn territoriale wateren heeft uitgebreid, heeft het de ganse jacht op de zadelrob in dit gebied onder zijn controle. Een land dat in zovele andere gevallen van natuurbeheer prachtige resultaten heeft bekomen, kan ook hier de bezorgdheid van velen volledig inlossen dank zij zijn biologen en zijn visserijdiensten, indien althans die velen bereid zijn te luisteren naar andere informatie dan degene die ze doorlopend gekregen hebben. De toekomst zal moeten uitwijzen of het er in zal slagen.

Nabeschuiving

Vermits reeds meer dan een jaar verlopen is tussen het opstellen van dit artikel en het verschijnen, dienen nog enige zaken toegevoegd te worden.

1. De aangroei van het aantal zadelrobben in de Canadese wateren duurt gestadig voort. In 1980 bereikte het 1,57 miljoen exemplaren (1,38 in 1979) met 375.000 geboorten (352.000 in 1979), hetgeen laat voorzien dat reeds in 1981 de geboortetallen bereikt zullen worden die door Lett e.a. voor 1985 verwacht werden (zie tekst van nota 23). Ondanks deze aangroei verhoogt de Canadese regering het quotum niet.

2. Zoals in de tekst meermaals gezegd wordt, wordt de jacht op de jonge zadelrobben sterk bepaald door de toestand van het ijs. In 1981 dreef de grote ijsmassa in de Sint-Laurens-golf veel zuidelijker dan in andere jaren, zodat een groot aantal jongen geboren werden in de buurt van Prins-Edward-eiland, iets wat maar eens in de tien jaren gebeurt. Het gevolg was dat een gedeelte van de bevolking van dit eiland op robbenjacht trok, zelfs al hadden velen geen vergunning, geen ondervinding en geen aangepaste apparatuur. De Canadese visserijdienst greep aanstonds in en legde er alle jacht stil tot de nodige inspecteurs ter plaatse waren. Dat tijdelijk en plaatselijk verbod werd echter in de pers (opzettelijk?) voorgesteld als een afschaffing van de jacht. De ijsmassa lag zo dicht bij het eiland dat men het gehuil der hongerige jongen (zie in de paragraaf over de biologie van de zadelrob) tot op het land kon horen hetgeen door (zoals in het verleden nog gebeurd is) sommigen geïnterpreteerd werd als het gehuil der afgeslachte dieren, hetgeen dan weer tot sensatieberichten aanleiding gaf.

3. Ondanks de wisselingen van regeringen in Canada is het duidelijk dat er geen verandering optreedt inzake het officiële Canadese standpunt over de robbenjacht en dat deze er blijft voortbestaan als een goed gecontroleerde jacht op een talrijke soort ten bate van de economie van sommige gebieden. De tegenstanders hebben dat thans ook ingezien en hebben in 1981 het geweer van schouders veranderd: zij richten nu vooral hun aktie tegen Noorwegen, niet meer tegen Canada. Ook in Brussel werd voor de Noorse Ambassade betoogd

---

(29) Men verwijze naar de toestand in Groot-Brittannië, waar de aantallen grijze zeehonden aangroeien met 7 à 9 % per jaar en waar in 11 jaar het aantal verdubbelt. De visserijinstanties hebben de overheid gevraagd in te grijpen, maar deze durft niet uit vrees voor de publieke opinie, na de beroering die er ontstaan was in 1978. Het probleem wordt echter elk jaar groter.

- 88 -
door een aantal jongeren.

4. In 1980 heeft men rijke petroleumvelden ontdekt in de zee nabij Newfoundland. Dit kan de ganse problematiek in de volgende jaren gans veranderen. Niet alleen zijn er de mogelijke gevolgen van pollutie en van verstoring, maar ook is het mogelijk dat de petroleumindustrie een groot aantal personen zal wegllokken uit de visserijen, zodat de belangstelling voor de robbenjacht automatisch verminderen zal.

Literatuur.

Anoniem, 1977: Phoques du Groenland: les raisons d'un malaise. UICN Bulletin, N.S., 8(3), pp. 17,22.

Bartlett, R.A. 1929: The sealing saga of Newfoundland. Nat. Geogr. Mag., 56 (1), pp. 91-130.

Bruemmer F., 1978: Les phoques. Ed. Optimum Ltd. Montreal, 173 pp. (bestaat ook in Engels en Duits, mogelijk ook andere talen).

Coish, C., 1979 : Season of the Seal. The international storm over Canada's seal hunt. Breakwater, Saint-John's, 296 pp.

De Smet W.M.A. , 1978 : De jacht op jonge zeehonden in de Canadese wateren. P.D.L. informatie, 71, pp. 15-19.

Dunn, D.L.: 1978: L'industrie de la chasse du phoque sur la côte est du Canada en 1976. Etude socio-économique. Rapp. Industr. Serv. Pêches et Mer Canad., 98 F, 56 pp.

Geistdoerfer Arl., Geistdoerfer Patr. et Platel Rol., 1969: Le rationalisme et la chasse aux phoques. Cah. ration., 266, pp. 186-224.

Gorshine T. and Sitwell N., 1978: Is the harp seal an endangered species? Wildlife , march 1978, pp. 122-127.

Korringa, P. , 1975: De pelsrobber van de Pribilofs. Visserij, 28 (8), pp. 502-508.

Korringa P., 1976. De pelsrobberstand op de Pribilofs. Vakblad Biol., 56(8), pp. 119-123.

Lavigne, D., 1976: Life or death for the harp seal. Nat. Geogr. Mag., 149(1), pp. 129-142.

Lavigne D., Innes S. and Barchard W.W., 1979: Interpretation and evaluation of harp seal census data. Polar Rec., 19(121), pp. 381-385.

Lett P.F. and Benjaminsen T., 1977: A stochastic model for the management of the Northwestern Atlantic Harp Seal (Pagophilus groenlandicus) population. J. Fish Res. Bd. Can., 34, pp. 1155-1187.

Perkins J.S. and Beamish P.C., 1979 : Net entanglements of Baleen whales in the inshore fishery of Newfoundland. J.Fish. Res. Bd. Can., 36, pp. 521-528

Sergeant D.E., 1973 : Feeding, growth and productivity of Northwest Atlantic Harp Seals (Pagophilus groenlandicus) J. Fish. Res. Bd. Can., 30, pp. 17-29.

Sergeant D.E., 1975: Estimating numbers of harp seals, Rapp. P.-V. Cons. Expl mer., 169, pp. 274 - 280.

Sergeant, D.E., 1976: History and present status of populations of harp and hooded seals. Biol. Conserv. , 10 , pp. 95-118.

Winters, G.H., 1978: Production, mortality and sustainable yield of Northwest Atlantic harp seals (Pagophilus groenlandicus) J. Fish Res. Bd. Can., 35 pp. 1249 - 1261.